

pohjola

Pohjoismaiden ministerineuvosto

Pohjoismaat – yksi työpaikka, yhdet kotimarkkinat

Yhteistyöministerien erityisedustajan Poul Schlüterin selonteko
rajaesteiden poistamisesta 2005

Sisällys

Esipuhe	3
Tiedottamista ja yhteensovittamista pohjoismaisten toimijoiden kesken tehostetaan	6
Avoimet ja liikkuvat työmarkkinat	8
Pohjoismaiden kansalaisia ja elinkeinoelämää haittaavien rajaesteiden poistaminen verosektorilta	10
Koulutussektori	12
Sosiaali- ja terveydenhuoltosektori	15
Pohjoismaiden elinkeinoministerien rajaestetyö	18
Elinkeinoelämän rajaesteet	21
Elintarvikesektori	23
Alueelliset rajaesteet	24
Kielyhteistyö	26

Pohjoismaat - yksi työpaikka, yhdet kotimarkkinat
Yhteistyöministerien erityisedustajan Poul Schlüterin
selonteko rajaesteiden poistamisesta 2005

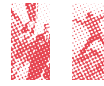
ANP 2005:774
© Pohjoismaiden ministerineuvosto, Kööpenhamina 2005
ISBN 92-893-1234-3

Saatavissa suomenkielisenä vain sähköisessä muodossa.
Julkaisua voi tilata osoitteesta www.norden.org/order. Muita
julkaisuja on osoitteessa www.norden.org/publikationer

Nordisk Ministerråd	Nordisk Råd
Store Strandstræde 18	Store Strandstræde 18
DK-1255 København K	DK-1255 København K
Puh. (+45) 3396 0200	Puh. (+45) 3396 0400
Faksi (+45) 3396 0202	Faksi (+45) 3311 1870

www.norden.org

Pohjoismaiden ministerineuvoston työ rajaesteiden poistamiseksi sai uutta voimaa vuonna 2003, kun silloinen puheenjohtajamaa Ruotsi asetti Pohjoismaiden välisen integraation tärkeälle sijalle poliittisessa päiväjärjestyksessä. Minut nimettiin tuolloin puheenjohtajamaan erityisedustajaksi työhön rajaesteiden poistamiseksi Pohjoismaiden väliltä. Asia on tärkeä sekä pohjoismaalaisille että pohjoismaiselle elinkeinoelämälle, joten suostuin tehtävään epäröimättä ja mielelläni.

En epäröinyt silloinkaan, kun vuoden 2004 puheenjohtajamaa Islanti ja seuraava puheenjohtajamaa Tanska tiedustelivat, halusinko jatkaa tehtävässä vuoteen 2005 saakka. On tärkeää luoda rajaton pohjoismainen alue, jolla kansalaiset voivat vapaasti liikkua ja yritykset toimia vapaasti valtakunnanrajojen yli.

Olemme saavuttaneet monia tuloksia työssämme esteiden poistamiseksi niiltä lukuisilta ihmisiltä, joka haluavat liikkua Pohjoismaissa vapaasti maiden välillä.

Tänä vuonna on erityisesti tehostettu tiedottamista kansalaisille ja yrityksille. Tämä on myönteistä, sillä toimintamahdollisuuksia ja -edellytyksiä koskevan tiedon puute vaikeuttaa usein Pohjoismaiden rajat ylittävää elämistä ja yritystoimintaa. Siksi tiedottamista on tehostettu useilla eri toimilla. Lisätietoja asiasta on Haloo Pohjola -tietopalvelun kotisivuilla osoitteessa www.hallonorden.org.

Uusi ainutlaatuinen pohjoismainen veroportaali

Juuri verotuksen alalla monet kansalaiset kokevat vaikeaksi saada tietoja asemastaan muuttaessaan Pohjoismaasta toiseen. Mutta valoa on jo näkyvissä. Toukokuussa 2005 Kööpenhaminassa pidetyssä pohjoismaisten valtiovarainministerien kokouksessa avattiin niin sanottu veroportaali, jonka tarkoituksena on helpottaa pohjoismaalaisten tiedonsaantia verokysymyksistä. Kaikki tiedot ovat saatavilla kaikilla pohjoismaisilla kielillä ja englanniksi. Koska Pohjoismaiden säännöt ja lainsäädännöt eroavat toisistaan, tiedot on jaoteltu maittain. Samalla kustakin aiheesta voi kuitenkin saada myös sellaisen tietojen yhdistelmän, jota juuri kyseinen kysyjä tarvitsee. Pohjoismaisen veroportaalin kautta kansalaiset voivat asioida suoraan pohjoismaisen virtuaalisen verotoimiston virkamiesten kanssa. Nämä vastaavat kaikkien Pohjoismaiden verohallintoja koskeviin kysymyksiin.

Virtuaalinen verotoimisto ei ole uusi fyysinen toimintayksikkö vaan pohjoismaisten veroasiantuntijoiden verkosto. On ainutlaatuista, että usean Pohjoismaan verohallintojen palveluja tarvitseva henkilö voi esittää kysymyksiä portaalissa ja saada kootun vastauksen yhteispohjoismaiselta verotoimistolta. Veroportaali on kytketty Haloo Pohjola -tietopalveluun, ja siihen pääsee osoitteesta (www.hallonorden.org tai www.nordisketax.net). Tässä palvelussa annetaan myös muuta käytännön tietoa yksityishenkilöille, jotka haluavat asua, opiskella tai työskennellä muissa Pohjoismaissa.

Työvoiman liikkumista Pohjoismaiden rajojen yli tuetaan

Pohjoismaiden työministerit valmistelevat Internetissä toimivan digitaalisen työnvälityksen perustamista, jotta kansalaiset ja yritykset pystyisivät etsimään nopeammin ja helpommin avoimia työpaikkoja ja vapaata työvoimaa raja-alueilta. Tämän toivotaan vahvistavan Pohjoismaiden välistä integroitumista. Juutinraumasta tulee ensimmäinen pohjoismainen alue, jolla tällainen palvelu toimii. Digitaalinen työnvälitys saataneen avatuksi kuluvaan vuoden loppuun mennessä.

Pohjoismaisten pienyritysten tiedonsaantia helpotetaan

Rajaesteet haittaavat myös elinkeinoelämää - varsinkin pieniä ja keskisuuria yrityksiä, joilla on vaikeuksia riittävän tiedon hankkimisessa halutessaan sijoittautua toiseen Pohjoismaahan, käydä kauppaa toisessa Pohjoismaassa tai toisen pohjoismaisen yrityksen kanssa tai palkata työvoimaa toisesta Pohjoismaasta. Siksi Haloo Pohjola -tietopalveluun, osoitteeseen www.hallonorden.org, on nyt perustettu myös elinkeinoelämän tietoportaaali, josta avautuvat helppokäyttöiset ja havainnolliset linkit tärkeimmille kansallisille kotisivuille. Elinkeinoportaali avataan Pohjoismaiden neuvoston istunnon yhteydessä lokakuun 2005 lopussa Reykjavikissa.

Yhteispohjoismainen lääkepassi

Myös muita konkreettisia tuloksia on saavutettu, erityisesti uusi yhteispohjoismainen lääkepassi. Pohjoismaat noudattavat erilaisia määräyksiä ja käytäntöjä sen suhteen, milloin vaaditaan todistuksia matkustajan hallussa laillisesti olevista euforisoivista aineista, joita tuodaan maahan lääkkeen ainesosina. Tilanne on erityisen vaikea esimerkiksi niille, jotka matkustavat usein Bornholmiin ja pois sieltä Ruotsin/Ystadin kautta. Pohjoismaat ovat sopineet yhteispohjoismaisesta luettelosta, jossa mainitaan sellaiset euforisoivat aineet, joista on asianmukaista vaatia todistuksia. Maat ovat yksimielisiä yhteiseen luetteloon perustuvan valvontakäytännön toteuttamisesta.

Kauttakulkumatkat lemmikkieläinten kanssa

Ruotsin kautta Bornholmiin ja sieltä pois matkustavien on myös ollut vaikeaa kuljettaa mukanaan lemmikkieläimiä. Tanskan ja Ruotsin hallitusten väliset intensiiviset neuvottelut ovat nyt tuottaneet myönteisen tuloksen. Tähän asti kansalaiset ovat voineet kuljettaa mukanaan koiria ja kissoja Ruotsin kautta vain matkustaessaan autolla, mutta nyt lemmikkieläimiä saa kuljettaa myös linja-auto- ja junamatkoilla. Lisäksi yleisöpalveluja on parannettu siten, että muun muassa lomakkeita voi täyttää Internetissä. Tietoja asianomaisista määräyksistä on Tanskan elintarvikeviraston Fødevarestyrelsenin verkkosivuilla osoitteessa www.fødevarestyrelsen.dk/. Ruotsin uudet määräykset tulivat voimaan 15. kesäkuuta 2005.

Muut tulokset

Tässä selonteossa tuodaan esiin vain joitakin niistä suurista ja pienistä asioista, joita käsittelemme työssä rajaesteiden poistamiseksi kansalaisilta ja yrityksiltä. Haluan tuoda esiin niitä kysymyksiä, joiden parissa Pohjoismaiden ministerineuvosto työskentelee edelleen, sekä saavutettuja tuloksia. Olemme kuitenkin aiemminkin käsitelleet lukuisia kysymyksiä ja saavuttaneet konkreettisia tuloksia. Tältä osin viittaa aiempiin selontekoihini vuosilta 2003 ja 2004. Korostan kuitenkin mielelläni sitä myönteistä tulosta, jonka saavutimme vuonna 2004, kun Pohjoismaiden neuvoston istunnossa Tukholmassa allekirjoitettiin uusi Pohjoismaiden välinen väestörekisterisopimus. Viisi pohjoismaista ministeriä allekirjoitti tuolloin uuden väestörekisterisopimuksen, jolla yksinkertaistetaan ja nopeutetaan henkilötunnuksen saamista. Sopimus pannaan nyt täytäntöön kaikissa Pohjoismaissa, ja sen on määrä tulla voimaan vuonna 2006.

Maa- ja kaupunkilaajuisesti kiristyvän kilpailun vuoksi on varmistettava edellytykset avoimille ja liikkuville työmarkkinoille. On pyrittävä luomaan toimivat olosuhteet yhteispohjoismaisille kotimarkkinoille, jotta yritykset pystyisivät paremmin toimimaan pohjoismaisilla markkinoilla. Työ rajaesteiden poistamiseksi Pohjoismaiden kansalaisilta ja yrityksiltä on tärkeää, jotta saadaan varmistetuksi kilpailukyvyyn jatkuvuus aikana, jolloin muutoksia tapahtuu nopeassa tahdissa.

Kööpenhaminassa 14. lokakuuta 2005

Poul Schlüter

Yhteistyöministerien erityisedustaja

Tiedottamista ja yhteensovittamista pohjoismaisten toimijoiden kesken tehostetaan

Paikkansapitävä ja helposti saatava pohjoismaalaisille suunnattu tieto on ratkaisevan tärkeää, jotta he motivoituisivat työskentelemään, asumaan tai opiskelemaan toisissa Pohjoismaissa. Siksi Pohjoismaiden ministerineuvosto on tehostanut Haloo Pohjola -tietopalvelua vuonna 2005.

Haloo Pohjola on Internetissä toimiva tietopalvelu, johon pääsee osoitteesta www.hallonorden.org olevasta portaalista. Palvelun tarkoituksena on auttaa neuvomalla ja opastamalla kansalaisia, jotka haluavat asua, työskennellä tai opiskella toisessa Pohjoismaassa. Vuonna 2005 Haloo Pohjola -palvelun graafinen profiili uudistettiin ja sen markkinointia tehostettiin, jotta palvelusta tulisi yhä tunnetumpi ja käytetympi Pohjoismaissa. Uutuutena Haloo Pohjola -palveluun on lisätty elinkeinoportaali. Se tekee varsinkin Pohjoismaiden pienille ja keskisuurille yrityksille aiempaa helpommaksi löytää asianmukaista tietoa niiden halutessa käydä kauppaa toisessa Pohjoismaassa tai pohjoismaisella itsehallintoalueella taikka sijoittaa tai laajentaa toimintaansa sinne. Elinkeinoportaaliin pääsee Haloo Pohjola -tietopalvelun osoitteesta www.hallonorden.org. Portaali toimii myös pohjoismaisena kirjastona, joka sisältää tietoa ja linkkejä tärkeisiin tahoihin ja viranomaisiin. Portaalissa on myös pohjoismaiset sopimukset koottuina yhteen paikkaan.

Myös äskettäin avattu veroportaali tehostaa kansalaistiedottamista verkostojen osalta. Ainutlaatuista on, että portaalissa asioiva voi esittää kysymyksiä virtuaaliselle vero toimistolle ja saada niihin vastauksia, joihin useamman veroviranomaiset osallistuvat. Lisätietoja veroportaalista on jaksossa, joka käsittelee rajaesteiden poistamista verotuksen ja rahoituksen alalta.

Myös digitaalinen työnvälitys tehostaa osaltaan tiedottamista avoimista työpaikoista ja vapaasta, osaavasta työvoimasta sekä laajentaa integroitumista ensi vaiheessa Juutinrauman yli. Lisätietoja asiasta on työmarkkina-sektoria käsittelevässä jaksossa.

Työhön rajaesteiden poistamiseksi osallistuu tällä hetkellä useita toimijoita, kuten pohjoismaiset kahdenväliset tietopalvelut, Haloo Pohjola -tietopalvelu ja pohjoismaiset raja-aluekomiteat. Nämä pyrkivät kukin osaltaan poistamaan konkreettisia rajaesteitä, jotta saataisiin luoduksi avoimet ja liikuvat työmarkkinat sekä pohjoismaalaisille että Pohjoismaiden yrityksille.

Rajaestetyöhön sisältyvien toimien vahvistamiseksi ja koordinoimiseksi on Pohjoismaiden ministerineuvoston sihteeristöön perustettu rajapoliittinen sihteeristö. Tämä koordinoi työtä rajaesteiden poistamiseksi sekä Pohjoismaiden ministerineuvoston eri alojen kokoonpanoissa että suhteessa pohjoismaisiin tietopalveluihin ja rajakomiteoihin. Ministerineuvoston sihteeristö on tehnyt aloitteen niin sanotun *rajapoliittisen foorumin* perustamiseksi. Foorumin tarkoituksena on muodostaa asiantuntijaverkosto, joka kokoontuu vaihtamaan kokemuksia ja tietoja rajaestetyöstä, määrittämään poliittista käsittelyä vaativia ongelma-alueita ja vahvistamaan tiedotustoimia parantaen niiden yhteensovittamista yksittäisten pohjoismaisten tietopalvelujen välillä. Käytännössä on perustettu virtuaalinen kohtauspaikka, jossa rajaestetyön toimijat voivat pitää yhteyttä ja vaihtaa tietoja. Rajakomiteat, kahdenväliset tietopalvelut ja Haloo Pohjola -tietopalvelu kokoontuvat kahdesti vuosittain.

Aluesektori kytkeytyy lisäksi pohjoismaisten rajakomiteoiden kautta erityi-

sellä tavalla työhön rajaesteiden poistamiseksi. Alueelliset rajakomiteat työskentelevät paikallis- ja aluetasoilla tarkoituksena poistaa epätarkoituksenmukaisia esteitä, jotka haittaavat vapaata liikkuvuutta Pohjoismaiden rajojen yli. Rajakomiteat ovat rajapoliittisen sihteeristön kautta mukana käytännön yhteistyössä Pohjoismaiden ministerineuvoston sihteeristön kanssa. Pohjoismaiden alueministerien asialistalla on ollut seuraavia aiheita:

- parhaiden pohjoismaisten raja-alue-
ratkaisujen hanke – GOLIN-hanke
- tilastot työmatkaliikenteestä
Pohjoismaiden raja-alueilla.

Pohjolaan on luotava parhaat mahdolliset raja-aleratkaisut – GOLIN-hanke

Neljä pohjoismaista raja-alueetta (Juutinrauma, Östfold-Bohuslän/Dalsland, Haaparanta/Tornio ja ARKO) ovat yhteistyössä selvittäneet parhaita pohjoismaisia raja-aleratkaisuja (Grænseregionale Optimale Løsninger i Norden, GOLIN). GOLIN-hankkeen tavoitteena on kartoittaa yhteiset työmarkkinoiden esteet ja selvittää eri alueiden toimenpiteet ongelmien ratkaisemiseksi. Hankkeen keskeisenä toimintamuotona ovat useat työpajat, joissa asianomaiset toimijat esittelevät paikallisia aloitteita ja joissa keskustellaan siitä, miten muut raja-alueet voivat hyödyntää näitä kokemuksia.

TULOS

Vuonna 2005 päätökseen saatetussa GOLIN-hankkeessa keskityttiin seuraaviin aiheisiin:

1. joustavat työmarkkinat ja
tiedottamisen merkitys

2. yhteispohjoismaiset työmarkkinat
teoriassa ja käytännössä
3. koulutus ja osaaminen
4. Pohjolan rajattomat työmarkkinat
– päätöskonferenssi.

Pohjoismaiden ministerineuvostossa toimiva rajapoliittinen sihteeristö koostaa ja seuraa GOLIN-hankkeessa saatuja kokemuksia ja havaittuja konkreettisia esteitä.

Työmatkaliikenne Pohjoismaiden raja-alueilla on tilastoitava

Riittävien tilastojen laatiminen Pohjoismaiden välisestä työmatkaliikenteestä on tärkeä edellytys työlle rajaesteongelmien selvittämiseksi. Siksi alueministerit tekivät aloitteen kokonaiskuvan luomiseksi Pohjoismaiden rajat ylittävistä työmatkaliikenteestä.

TULOS

Pääraportti rajat ylittävästä työmatkaliikenteestä julkaistiin vuoden 2005 alussa. Raportin mukaan 55 600 henkilöllä oli vuonna 2001 palkkatuloja muusta Pohjoismaasta kuin kotimaastaan. Näistä 25 400 luokitellaan valtionraajat ylittäviksi rajatyöntekijöiksi eli henkilöiksi, jotka saavat päätoimen palkkatulonsa muusta Pohjoismaasta kuin kotimaastaan. Norjan työmarkkinat olivat vetovoimaisimmat. Noin 50 prosenttia Pohjoismaiden rajat ylittävästä työmatkaliikenteestä suuntautui Norjaan, noin 20 prosenttia Tanskaan, vajaat 20 prosenttia Ruotsiin ja 6 prosenttia Suomeen. Ruotsin työmarkkinat kiinnostavat erityisesti suomalaisia, kun taas sekä Norja että Tanska kiinnostavat ruotsalaisia huomattavasti enemmän kuin Ruotsi norjalaisia ja tanskalaisia.

Avoimet ja liikkuvat työmarkkinat

Työmarkkinasektorilla olen tehnyt joukon ehdotuksia avoimien ja liikkuvien työmarkkinoiden luomiseksi Pohjolaan. Eri Pohjoismaiden työmarkkinat ovat suurelta osin samankaltaiset, mutta maiden välillä on edelleen myös monia eroja. Juuri siksi on ratkaisevan tärkeää varmistaa käytännönläheisellä tavalla, että avoimien ja liikkuvien työmarkkinoiden toimintaedellytyksiä laajennetaan.

Olen viime vuosina tehnyt seuraavat ehdotukset:

- Perustetaan Internetiin Pohjoismaiden raja-alueiden välinen työnvälitysjärjestelmä.
- Korvataan kansalaisuusvaatimukset osaamisvaatimuksilla täytettäessä avoimia tehtäviä.
- Lievennetään pohjoismaalaisille asetettavia Pohjoismaiden työtömyysvakuutusjärjestelmien pääsy- ja eroamisvaatimuksia.
- Sisällytetään pysyvän työ- ja oleskeluluvan saaneet muiden kuin Pohjoismaiden kansalaiset pohjoismaisen työmarkkinasopimuksen soveltamisalaan.

Työn löytämistä toisista Pohjoismaista on helpotettava – Internetissä toimiva digitaalinen Pohjoismaiden raja-alueiden työnvälitysjärjestelmä

Työnhakua Pohjoismaiden rajojen yli on helpotettava. Vaikka integroituminen edistyy jatkuvasti varsinkin Pohjoismaiden raja-alueilla, on luotava edellytykset vieläkin avoimmille ja joustavammille työmarkkinoille. Siksi tietoja avoimista työpaikoista ja osavasta työvoimasta on oltava helposti saatavissa Pohjoismaiden raja-alueilla.

Tältä pohjalta pohjoismaiset työministerit ovat päättäneet laajentaa pääsyä Pohjoismaiden työnvälityksiin Internetin avulla, jotta esimerkiksi työnhakijat saavat helposti tietoja raja-alueiden avoimista työpaikoista.

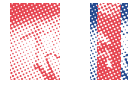
Alan viranomaiset ja asiantuntijat ovatkin pyrkineet intensiivisesti kehittämään mallia, jonka avulla saataisiin edistetyksi pohjoismaalaisten pääsyä avoimiin työpaikkoihin ja parannetuksi pohjoismaisten työnhakijoiden ja työnantajien edellytyksiä löytää avoimia työpaikkoja ja vapaata, osaavaa työvoimaa.

TULOS

Työ on tuottanut konkreettista ja myönteistä tulosta. Aluksi työtä voi hakea Internetin välityksellä raja-alueelta Juutinrauman molemmilta puolilta. Työpaikkatietokanta saataneen käyttöön vuoden 2005 loppuun mennessä, ja siihen pääsee osoitteesta www.jobnet.dk tai www.jobplats.se. Juutinrauman alue on hankkeen ensimmäinen koealue, ja tarkoituksena on, että kaikki Pohjoismaiden raja-alueet saavat tulevaisuudessa vastaavan tietokannan Internetiin.

Tietyn kansalaisuuden vaatiminen täytettäessä avoimia tehtäviä Pohjoismaissa on ilmaista selvästi

Tulevaisuudessa saa aiempaa helpommin tietää, vaaditaanko tiettyä pohjoismaista työpaikkaa täytettäessä tietyn maan kansalaisuus. Konkreettinen esimerkki tällaisesta vaatimuksesta esitettiin Suomen entisen yhteistyöministerin Ole Norrbackin raportissa *Pohjoismaalaisten oikeudet*. Suomessa asuva Ruotsin kansalainen ei saanut seurakunnan taloudenhoitajan virkaa

Suomessa, koska tehtävään vaadittiin Suomen kansalaisuus.

Pohjoismaiden työministerit ovat selvittäneet, milloin tiettyä työpaikkaa täytettäessä vaaditaan tietyn maan kansalaisuus, joka joissakin tapauksissa on välttämätön edellytys. Tällaisia työpaikkoja on vähän, mutta on tärkeää, että Pohjoismaat ilmoittavat, missä tapauksissa tietty kansalaisuus vaaditaan.

TULOS

Tehtävät, joihin vaaditaan tietty kansalaisuus, on nyt luetteloitu. Haloo Pohjola -tietopalvelun verkkosivuilla osoitteessa www.hallonorden.org ilmoitetaan, mitä yksittäisiä työpaikkoja ja kansalaisuusvaatimus konkreettisesti koskee.

Uutta ja helppotajuista tietoa Pohjoismaiden työttömyysvakuutusjärjestelmien erilaisista pääsy- ja eroamisvaatimuksista

Eri Pohjoismaissa sovelletaan erilaisia vaatimuksia työttömyysvakuutusta myönnettäessä, mikä johtuu maiden työttömyysvakuutusten erilaisista perinteistä.

Pohjoismaiden työministerit ovat arvioineet eri Pohjoismaiden työttömyysvakuutuskassoja koskevia lainsäädäntöjä niiden mahdollisen harmonisoinnin kannalta, selvittäen muun muassa, voitaisiinko voimassa olevat kassojen pääsy- ja eroamisvaatimukset harmonisoida kokonaan tai osittain. Tämän alan vaatimusten harmonisointi on kuitenkin todettu liian monimutkaiseksi. Koska ministerit ovat kuitenkin yksimielisiä siitä, että riittävän tiedon saanti vaati

muksista on varmistettava, valmistellaan tietojen esittämistä helpossa ja havainnollisessa muodossa kaikilla pohjoismaisilla kielillä.

TULOS

Pohjoismaiden erilaiset *työttömyysvakuutusmääräykset* saatetaan havainnollisessa muodossa kansalaisten ja viranomaisten käyttöön Haloo Pohjola tietopalvelun kotisivuilla ennen Tanskan puheenjohtajakauden päättymistä vuonna 2005.

Yhteispohjoismaisen työmarkkinasopimuksen tarkistaminen – kolmansien maiden kansalaisten sisällyttäminen yhteispohjoismaiseen työmarkkinasopimukseen

Pari vuotta sitten ehdotin, että pysyvän työ- ja oleskeluluvan saaneet muiden kuin Pohjoismaiden kansalaiset sisällytettäisiin yhteispohjoismaisen työmarkkinasopimuksen soveltamisalaan. Asiaa ei kuitenkaan päästy poliittiseen yksimielisyyteen. Sen sijaan Pohjoismaiden työministerit selvittivät mahdollisuuksia ajantasaistaa sopimusta. Selvityksen perusteella kävi ilmi, että sopimuksen ajantasaistaminen olisi hyvin monimutkaista, koska jotkin Pohjoismaat ovat sidoksissa Euroopan unioniin. Koska sopimuksen sisältöä ei ajantasaistamisen yhteydessä aiottu muuttaa, hanke päätettiin jättää lepäämään.

Pohjoismaiden kansalaisia ja elinkeinoelämää haittaavien rajaesteiden poistaminen verosektorilta

Yksittäisen kansalaisen on hyvin tärkeää saada varmat tiedot ansiotulonsa tai eläkkeensä verotuksesta, kun hän siirtyy työskentelemään tai muuttaa asumaan toiseen Pohjoismaahan. Siksi verosektori on keskeisellä sijalla työssä rajaesteiden poistamiseksi Pohjoismaista. Joiltakin osin on tarpeen tehostaa tiedottamista kansalaisille, ja joissakin tapauksissa on käytävä läpi lainsäädäntöä muutostarpeiden arvioimiseksi.

Pohjoismaiden valtiovarain- ja verominitterit ovat työssään rajaesteiden poistamiseksi käsitelleet seuraavia asioita:

- pohjoismaisen veroportaalin rakentaminen ja pohjoismaisen virtuaalisen verotoimiston perustaminen
- kansalaisia ja yrityksiä haittaavien konkreettisten rajaesteiden arviointi verosektorilla
- tilisiirrot Pohjoismaasta toiseen.

Oikean ja pikaisen tiedon saaminen Pohjoismaiden veromääräyksistä helpottuu

Uuden pohjoismaisen veroportaalin ansiosta kaikki pohjoismaalaiset voivat nyt saada tietoja konkreettisista verokysymyksistä ja ottaa niiden selvittämiseksi yhteyttä pohjoismaisiin virkamiehiin. Uuden veroportaalin tarkoituksena on helpottaa vastausten saantia verokysymyksiin, jotka koskevat useamman kuin yhden Pohjoismaan veroviranomaisia. Tällaiset kysymykset liittyvät esimerkiksi tulojen, eläkkeiden ja varallisuuden verottamiseen. Pohjoismaisen veroportaalin kautta yksittäiset kansalaiset voivat nyt asioida suoraan yhteis-pohjoismaisen virtuaalisen verotoimiston virkamiesten kanssa. Virtuaalinen verotoimisto ei ole fyysinen toimintayk-

sikkö vaan eri Pohjoismaiden virkamiehistä koostuva verkosto.

TULOS

Veroportaali, jonka Pohjoismaiden valtiovarainministerit avasivat toukokuussa 2005, on täysin ainutlaatuinen, koska kansalaiset voivat esittää siinä kysymyksiä usean Pohjoismaan veromääräyksistä ja saada vastaukset kysymyksiinsä. Portaali on hyvin käyttäjäystävällinen, ja lukuisat pohjoismaalaiset ovat jo käyttäneet sitä. Veroportaalista on lisätietoja ja siinä voi esittää kysymyksiä osoitteessa www.hallonorden.org tai www.nordisketax.net.

Verosektorilta on poistettava kansalaisia ja yrityksiä haittaavat konkreettiset rajaesteet

Kansalaiset ja yritykset ottavat usein yhteyttä Haloo Pohjola -tietopalveluun, muihin tietopalveluihin ja Pohjoismaiden ministerineuvoston sihteeristöön asioissa, jotka ovat konkreettisia esimerkkejä verosektorin rajaesteistä. Tämä koskee esimerkiksi eläkkeiden verotusta, tilapäisesti toisessa Pohjoismaassa työskentelevien työntekijöiden verotusta ja joidenkin ammattiryhmien, kuten muiden lentoyhtiöiden kuin SASin palveluksessa olevan lentohenkilöstön, verotusta. Myös elinkeinosektorilla esiintyy konkreettisia rajaesteitä (ks. pohjoismaisten elinkeinoministerien laadittama luettelo elinkeinoelämän rajaesteistä Pohjolassa, "Grensehindere for næringslivet i Norden").

Siksi Pohjoismaiden valtiovarainministerit ovat viime vuosina arvioineet näitä konkreettisia esimerkkejä. Tuloksena on kaksi raporttia, jotka käsittelevät toisaalta kansalaisten kohtaamia rajaesteitä ja toisaalta erityisesti elinkeinoelämää, muun muassa tiettyjä

ammattiryhmiä, haittaavia rajaesteitä. Tämän työn rinnalla on käynnissä kak-sinkertaisen verotuksen välttämistä koskevan pohjoismaisen sopimuksen tarkistaminen.

TULOS

Elinkeinoelämän rajaesteiden osalta Pohjoismaiden valtiovarainministerit ovat arvioineet, ettei ole tarkoituksen-mukaista toteuttaa pohjoismaisia aloit-teita niillä heidän vastuualueeseensa kuuluvilla aloilla, joita käsitellään raportissa elinkeinoelämän rajaesteistä Pohjolassa (“Grensehindere for næ-ringslivet i Norden”). Tällaisia esteitä ovat esimerkiksi pohjoismaisten arvon-lisäverokantojen ja -menettelyjen väli-set erot sekä erilaiset yritysten yhteis-verotusta koskevat määräykset. Valtiovarainministerit ovat viitanneet siihen, että Euroopan unionissa selvite-tään parhaillaan laajasti samoja kysy-myksiä. Sen sijaan ministerit ovat kehottaneet pohjoismaisia veromini-steriöitä bottom up -prosessiin teke-mään konkreettisia ehdotuksia yhteistyöstä sekä määräysten muutta-misesta ja harmonisoinnista.

Työ erityisesti kansalaisia haittaavien rajaesteiden poistamiseksi verosektoril-ta on käynnistetty, mutta se vie aikaa. Käsiteltävät asiat ovat vaikeita. Valtio-varainministerit ovat kuitenkin pyy-täneet kansallisia asiantuntijoita esit-tämään konkreettisen aikataulun rajaestetyölleen sekä kansalaisten että elinkeinoelämän osalta ja antamaan siitä tilanneraportin ministerien kokouk-sessa Reykjavikissa vuoden 2005 lokakuun lopussa. Ministerit ovat koros-taneet, että työn on johdettava konk-reettisiin tuloksiin.

Tilisiirtoja Pohjoismaiden välillä on helpotettava

Rahan siirtäminen Pohjoismaiden välillä voi usein aiheuttaa huomattavia kuluja, ja saattaa kestää useita päiviä ennen kuin vastaanottaja saa rahat tililleen. Tämän johdosta ehdotin Poh-joismaiden valtiovarainministereille, että arvioitaisiin mahdollisuuksia sään-nellä toisaalta Pohjoismaiden välisten tilisiirtojen palvelumaksujen suuruutta ja toisaalta näiden siirtojen kestoa. Norden-yhdistysten liitto on useassa yhteydessä selvittänyt Pohjoismaiden välisten tilisiirtojen tilannetta ja päätel-lyt, että pankit ovat parantaneet tiedot-tamistaan näistä asioista, mikä on jon-kin verran joustavoittanut tilisiirtoja.

TULOS

Pohjoismaiden valtiovarainministerit keskustelivat Pohjoismaiden välisistä tilisiirroista useassa yhteydessä vuoden 2004 kuluessa, mutta eivät päässeet yksimielisyyteen siitä, että pohjoismai-sia pankkeja vaadittaisiin perimään pohjoismaisista tilisiirroista samansuu-ruiset palvelumaksut kuin kotimaisista tilisiirroista. Sen sijaan valtiovarainmi-nisterit hyväksyivät toukokuussa 2004 julistuksen, jonka mukaan tilisiirto Pohjoismaasta toiseen saa kestää enin-tään kolme pankkipäivää.

Koulutussektori

Pohjoismaissa on oltava hyvin toimivat järjestelmät paitsi kouluttautumista varten myös tutkintojen ja osaamisen tunnustamista varten. Tämä on perusedellytys avoimien ja liikkuvien pohjoismaisten työmarkkinoiden luomiselle. Pohjoismainen koulutusyhteistyö on yksi keino näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

Työssä rajaesteiden poistamiseksi Pohjoismaista olemme keskittyneet erityisesti seuraaviin aiheisiin:

- tutkintojen ja todistusten vastavuoroinen tunnustaminen Pohjoismaissa
- korkea-asteen koulutuksen vastavuoroinen tunnustaminen Pohjoismaissa
- opiskelijoiden opintotuen parantaminen Pohjoismaissa
- pohjoismaisen lukiosopimuksen parantaminen
- ammatillisen koulutuksen vastavuoroinen tunnustaminen Pohjoismaissa.

Tutkinnot ja todistukset on tunnustettava kaikissa Pohjoismaissa – LVI- ja sähköasennusalat erityisinä painopisteinä

Nykyistä suuremman liikkuvuuden aikaansaaminen LVI- ja sähköasennusaloilta edellyttää tutkintojen ja todistusten vastavuoroista tunnustamista. Koska tutkintojen ja todistusten vastavuoroinen tunnustaminen on uusi alue virallisessa pohjoismaisessa yhteistyössä, ei toistaiseksi ole selvää kuvaa siitä, miten se toimii käytännössä. Siksi aluksi on kartoitettava, mitä tutkintoja ja todistuksia Pohjoismaissa ei vielä tunnusteta vastavuoroisesti, jotta asiasta voidaan keskustella lähemmin eri

maiden kesken. Aluksi pyritään LVI- ja sähköasennusalojen tutkintojen ja todistusten vastavuoroiseen tunnustamiseen. Näiden alojen kartoittamista valmistellaan parhaillaan.

TULOS

Pohjoismaiden opetusministerit käsittelevät asiaa vuoden 2006 ensimmäisessä kokouksessaan sen selvityksen perusteella, joka tehdään mahdollisuuksista LVI- ja sähköasennusalojen tutkintojen ja todistusten vastavuoroiseen tunnustamiseen Pohjoismaissa.

Korkea-asteen koulutuksen vastavuoroista tunnustamista Pohjoismaissa vahvistetaan

Korkea-asteen koulutuksen pätevyyden, suoritusten ja tutkintojen hyväksymistä eri Pohjoismaissa on edistettävä. Juuri näihin asioihin liittyvää työtä säännellään yhä suuremmassa määrin EU:n tasolla. Siksi on tärkeää, että pohjoismaisen työn ja EU:n työn välillä on selvä yhteys.

TULOS

Pohjoismaiden opetus- ja tutkimusministerit päättivät kesäkuussa 2004 pidetyssä kokouksessaan hyväksyä ja allekirjoittaa pohjoismaisen julistuksen – *Reykjavikin julistuksen* – korkea-asteen koulutusta koskevien tutkintojen tunnustamisesta. Tämä julistus korvaa niin sanotun Sigtunan sopimuksen. Julistuksen seurannasta raportoidaan säännöllisesti. Tämä merkitsee sitä, että konkreettiset ongelmat korkea-asteen tutkintojen vastavuoroisessa tunnustamisessa saatetaan pohjoismaisten opetus- ja tutkimusministerien käsiteltäväksi kahden vuoden välein. Ensimmäinen raportti annetaan vuoden 2006 lopussa.

Pohjoismaisten opiskelijoiden matkatukiongelmia on ratkaistava

Opintotuen myöntämisen lähtökohtana on, että kansalaisen kotivaltio maksaa opintotukea toisessa Pohjoismaassa hankittavaa koulutusta varten. Jos opiskeluvaltio myöntää opintotukea muiden maiden kansalaisille, noudatetaan kansallisesti vahvistettuja määräyksiä.

Kysymystä matkatuesta erityisesti Juutinrauman alueella on käsitelty toistuvasti pohjoismaisten opetusministerien kokouksissa. Ongelmana on, että Tanskassa myönnetään matkatukea Tanskassa myönnetyn opintotuen perusteella, kun taas Ruotsissa matkatuen myöntäminen perustuu ruotsalaisen oppilaitoksen antamaan opintokorttiin. Tämän vuoksi Ruotsissa opiskelevat tanskalaiset saavat matkatukea sekä Tanskassa että Ruotsissa, mutta Tanskassa opiskelevat ruotsalaiset saavat matkatukea pelkästään Ruotsissa, eivät siis Tanskassa.

TULOS

Yksikään Pohjoismaa ei ole ilmaissut halukkuuttaan tarkistaa kansallisia määräyksiään rajaesteiden vuoksi. Ensin halutaan selvittää Juutinrauman alueen ongelman laajuus. Siksi loppuvuodesta 2005 laaditaan keskusteluasiakirja, joka sisältää ehdotukset mahdollisista keinoista ratkaista tämä konkreettinen ongelma.

Korkea-asteen ja lukioasteen koulutuksen vastavuoroista tunnustamista vahvistetaan

Euroopan tasolla tehdään *Bolognan prosessissa* 45 maan kesken tiivistä yhteistyötä korkeaa-asteen koulutuksen vastavuoroiseksi tunnustamiseksi. Tästä työstä riippumatta Pohjoismaat

allekirjoittivat kesäkuussa 2004 Reykjavikin julistuksen korkea-asteen koulutusta koskevien tutkintojen tunnustamisesta.

Alalla tähän asti esiintyneet hyvin harvalukuiset käytännön ongelmat ovat liittyneet opettajantutkinnon vastavuoroiseen tunnustamiseen, josta on allekirjoitettu erillinen pohjoismainen sopimus. Periaatteessa tutkinnot tunnustetaan vastavuoroisesti, mutta eri maiden koulutusjärjestelmien erilaisuus opintolinjojen ja -asteiden suhteen heijastuu sopimuksen sisällössä muun muassa siten, että toisessa Pohjoismaassa valmistuneelta opettajalta vaaditaan tyydyttävä koulun opetuskielen taito.

TULOS

Pohjoismainen lukiosopimus uudistettiin vuonna 2004, eikä se aiheuta käytännössä suuria ongelmia päästötutkintojen tunnustamisessa. Ruotsin ja Tanskan lukiokoulutusten välistä arvosanavertailua varten on laadittu muun-
totaulukko. Jatkotyössä pyritään siihen, että osia toisessa Pohjoismaassa suoritusta lukiokoulutuksesta voitaisiin tunnustaa toisessa Pohjoismaassa.

Ammatillisen koulutuksen vastavuoroista tunnustamista Pohjoismaissa vahvistetaan

Pohjoismaissa annetaan paljon erilaisista, eri tavoin rakennettua ammattikoulutusta. Esimerkiksi Ruotsissa ja Suomessa annetaan ammattikoulutusta myös lukioissa, kun taas Tanskassa on käytössä vuorottelukoulutusjärjestelmä. Eroavuuksista huolimatta ammattikoulutus tunnustetaan vastavuoroisesti Pohjoismaiden työmarkkinoilla. Vuonna 2004 tehty pohjoismainen selvitys ammattikoulutuksen tunnustami-

sesta osoitti, että asiaan liittyy vain vähän käytännön ongelmia. Vuonna 2004 uudistettu lukiosopimus koskee myös ammattikoulutuksen tunnustamista. Euroopan tasolla tehdään lisäksi *Kööpenhaminan prosessissa* 33 valtion kesken ammattikoulutuksen vastavuoroiseen tunnustamiseen liittyvää yhteistyötä. Yhteistyössä pyritään muun muassa laatimaan pisteytysjärjestelmä tietyille koulutuksille, ja käyttöön on otettu niin sanottu Europassi, johon voidaan merkitä sekä viralliset että epäviralliset koulutukset.

TULOS

Pohjoismaisen lukiosopimuksen uudistuksella selkiytettiin mahdollisuuksia ammattikoulutuksen vastavuoroiseen tunnustamiseen. Vahvistaakseen ammattikoulutuksen pohjoismaista yhteistyötä ja EU:n piirissä tehtävää Kööpenhaminan prosessin pohjoismaista seurantayhteistyötä – muun muassa työtä Europassin konkretisoimiseksi – Pohjoismaiden ministerineuvosto on asettanut ammattikoulutustyöryhmän vuosiksi 2005-2007. Ryhmän tehtävänä on jatkaa työtä, joka liittyy jo laadittuun raporttiin ammattikoulutuksen vastavuoroisesta tunnustamisesta Pohjoismaissa (”Erkännande av yrkeskompetence i Norden”). Tavoitteena on tehostaa Pohjoismaiden ja muun Euroopan välistä kokemusten vaihtoa osana Kööpenhaminan prosessin kehittämistä. Työssä keskitytään ammattiosaamisen tunnustamiseen ja meriittien siirtojärjestelmän kehittämiseen. Lisäksi käsitellään keinoja välittää pohjoismaista vastavuoroisen tunnustamisen mallia muille maantieteellisille alueille.

Sosiaali- ja terveydenhuoltosektori

Sosiaali- ja terveydenhuoltosektorilla kansalaiset kokevat usein vaikeaksi saada käsitystä siitä, mitkä oikeudet heitä koskevat heidän opiskellessaan, työskennellessään tai asuessaan toisissa Pohjoismaissa. Siksi myös Pohjoismaiden sosiaali- ja terveysministerit ovat keskittyneet rajaesteiden poistamiseen omalla vastuualueellaan. Jäljempänä käsitellään seuraavia rajaestekysymyksiä, jotka ovat olleet pohjoismaisten sosiaali- ja terveysministerien asialistalla:

- viranomaisten kouluttaminen
- vanhempainlomajärjestelmien uudistaminen
- sosiaalipalvelusopimuksen ajantasaistaminen, mukaan lukien liikuntarajoitteisten rajaesteet
- yhteispohjoismainen lääkepassi
- pohjoismainen telelääketiede.

Näitä kysymyksiä on valmisteltu pohjoismaisia sosiaaliturva- ja sosiaalipalvelusopimusta käsittelevissä työryhmissä eli sosiaalivakuutustyöryhmässä ja sosiaalipalvelutyöryhmässä. Ryhmissä on asiantuntijoita kaikista Pohjoismaista. Näiden kysymysten lisäksi on käsitelty *eläkkeiden karttumista ja lääkemääräysten voimassaoloa kaikissa Pohjoismaissa*. Käsitteily saatiin päätökseen jo vuonna 2003, jolloin allekirjoitettiin myös *uusi pohjoismainen sosiaaliturvasopimus*.

Viranomaisten tietämyksen ja koulutuksen parantaminen

Pohjoismaalaisilla on usein vaikeuksia saada asianmukaisia tietoja niistä oikeuksista ja mahdollisuuksista, joita heillä on heidän eläessään Pohjoismaiden rajat ylittäen. Lisäksi määräykset ovat erilaisia eri maissa, ja niiden harmonisoinnilla on laajakantoisia vaiku-

tuksia. Siksi pyritään intensiivisesti parantamaan viranomaisten tietämystä sekä kansalaistiedottamista niistä sosiaali- ja terveydenhuoltosektorin mahdollisuuksista ja edellytyksistä, jotka kansalaisia koskevat heidän eläessään Pohjoismaiden rajat ylittäen.

TULOS

Varoja on myönnetty sähköisen analyysivälineen käyttöönottoon asianomaisille pohjoismaisille valmisteliijoille alkuvuodesta 2004. *E-form Analysing Tool (EAT)* on tietotyöväline, joka sisältää EU:n sosiaalivakuutussektorin ajantasaiset määräykset, tuomioistuinratkaisut ja muita tietoja. Parhaillaan laaditaan myös sosiaaliturva- ja sosiaalipalvelusopimuksia käsittelevää yhteisesitettä, joka on tarkoitettu sekä kansalaisille että valmisteliijoille.

Sosiaalivakuutustyöryhmä valmistelee lisäksi ehdotusta yhteispohjoismaisesta koulutusaineistosta, joka on tarkoitettu valmistelijoiden avuksi helpottamaan pohjoismaisten sosiaaliturvasopimusten määräysten ymmärtämistä ja käsittelyä, myös EU:n määräysten valossa.

Vanhempainlomiin liittyvien esteiden poistaminen käytännönläheisesti

Eri Pohjoismailla on keskenään erilaiset vanhempainlomia koskevat määräykset. Niiden harmonisoiminen on tuskin mahdollista, eivätkä Pohjoismaiden hallitukset siihen pyrikään. On kuitenkin tärkeää ratkaista kansalaisten kokemat ongelmat käytännönläheisesti.

TULOS

Sen sijaan, että maiden erilaisia vanhempainlomamääräyksiä yritettäisiin harmonisoida, niistä johtuvia ongelmia

aiotaan lähestyä ihmisläheisesti. Määräyksiä ei voida harmonisoida, eikä siihen pyritäkään. Konkreettisia ongelmia on käsiteltävä jatkuvasti, ja asian tuntijoiden on löydettävä mahdolliset ratkaisut, joilla estetään kansalaisia putoamasta eri järjestelmien väliin. Tätä varten ongelmiin aiotaan kiinnittää aiempaa enemmän huomiota, ja konkreettisia kysymyksiä aiotaan käsitellä pohjoismaisissa sosiaalivakuutustoryhmässä ja sosiaalipalvelutyöryhmässä. Tarkoituksena on keskittyä maiden väliseen yhteistyöhön, jolla saadaan helpotetuksi muuttamista toiseen Pohjoismaahan tai oleskelua siellä. Sosiaalivakuutustoryhmä suunnittelee työryhmän asettamista vuoden 2005 kuluessa laatimaan tiedotusaineistoa sosiaaliturva- ja sosiaalipalvelusopimuksista.

Sosiaalipalvelusopimuksen ajantasaistaminen, mukaan lukien liikuntarajoitteisten rajaesteet

Pohjoismailla on oltava yhteistyövelvoite järjestettäessä sellaisten henkilöiden muuttoon liittyviä asioita, jotka tarvitsevat sosiaalista tukea vamman perusteella. Pohjoismaiden sosiaali- ja terveysministerit käsitelivät tätä kysymystä kokouksessaan kesäkuussa 2005 ja päättivät tällöin jättää sosiaalipalvelusopimuksen muutosten hyväksymisen lepäämään, koska joukko kuljetuspalveluja koskevia kysymyksiä oli edelleen ratkaisematta. Sosiaalipalvelutyöryhmää on pyydetty jatkamaan asian käsittelyä.

TULOS

Useita kuljetuspalvelukysymyksiä on edelleen ratkaisematta Pohjoismaiden välillä. Sosiaalipalvelutyöryhmää on pyydetty jatkamaan asian käsittelyä.

Työryhmä käsiteli asiaa kokouksessaan syyskuussa 2005 ja sopi työstävänsä edelleen konkreettista ehdotusta sosiaalipalvelusopimuksen muuttamisesta kuljetuspalveluyhteistyön osalta. Ehdotusta käsitellään loppuvuodesta virkamiestasolla, ja siitä on määrä valmistua kirjallinen esitys.

Uusi yhteispohjoismainen lääkepassi

Pohjoismailla on erilaiset määräykset ja käytännöt sen suhteen, milloin vaaditaan todistuksia matkustajan hallussa laillisesti olevista euforisoivista aineista, joita tuodaan maahan lääkkeen ainesosina. Tilanne on erityisen vaikea niille, jotka matkustavat usein esimerkiksi Bornholmiin ja pois sieltä Ruotsin/Ystadin kautta.

TULOS

Pohjoismaat ovat sopineet yhteispohjoismaisesta luettelosta, jossa mainitaan sellaiset euforisoivat aineet, joiden laillisesta hallussapidosta on asianmukaista vaatia todistuksia matkustajalta tämän tuodessa näitä aineita toiseen Pohjoismaahan lääkkeen ainesosana. Maat ovat yksimielisiä yhteiseen luetteloon perustuvan valvontakäytännön toteuttamisesta. Ruotsi on ilmoittanut, että käytännön toteuttaminen edellyttää määräysten muuttamista ja että muutokset saataneen tehdyksi kuluvan vuoden loppuun mennessä.

Pohjoismaissa on voitava siirtää sähköisiä telelääketieteellisiä tietoja

Pohjoismaat ovat käynnistäneet telelääketieteen yhteistyön, jossa käsitellään myös telelääketieteen esteitä, perustamalla telelääketieteen pohjoismai-

sen yhteistyöfoorumin. Käytännön työ saataneen käyntiin loppuvuodesta 2005. Yhteistyössä käsitellään seuraavia asioita:

1. Kehitetään indikaattoreita, joiden avulla verrataan toisiinsa eri Pohjoismaiden tilanteita ja parannuskohteita tarkoituksena hyödyntää mahdollisuuksia oppimiseen ja kokemustenvaihtoon.
2. Siirretään rutiinien kehittämiseen ja tietotekniikan käyttöön liittyvää osaamista ja kokemusta terveyssektorilta sosiaalsektorille.
3. Vahvistetaan ja kehitetään edelleen alan pohjoismaista yhteistyötä tarkoituksena turvata voimavarat, rakenteet ja osaaminen yhteisten ratkaisujen kehittämiseksi ja maksimaaliseksi hyödyntämiseksi.
4. Tarkastellaan sitä, millä aloilla voitaisiin tietotekniikan käyttöä lisäämällä edistää Pohjoismaiden välisten rajaesteiden poistamista ja parantaa tietotekniikan käytön tehokkuutta sosiaali- ja terveydenhuoltosektorilla. Tällöin muun muassa selvitetään, mitä juridisia esteitä on telelääketieteen käytölle Pohjoismaiden rajojen yli, ja pohditaan ehdotuksia näiden esteiden poistamiseksi.

TULOS

Ensi vaiheessa on perustettu telelääketieteen foorumi. Tämän työn konkreettisten tulosten arviointi on toistaiseksi ennenaikaista.

Pohjoismaiden elinkeinoministerien rajaestetyö

Työtä rajaesteiden poistamiseksi pohjoismaalaisilta on Tanskan puheenjohtajakaudella vuonna 2005 täydennetty sellaisten rajaesteiden poistamisella, jotka haittaavat erityisesti pieniä ja keskisuuria yrityksiä. Tämä työ perustuu muun muassa Pohjoismaiden elinkeinoministerien laadittamaan luetteloon elinkeinoelämän konkreettisista rajaesteistä Pohjolassa ("Grensehindere for næringslivet i Norden"). Elinkeinoministerit ovat jo alkaneet käsitellä omaan vastuualueeseensa kuuluvia rajaesteitä, mutta jotkin esteet kuuluvat muiden alojen ministerien ratkaistavaksi, ja näitä käsitellään laajemmin seuraavassa jaksossa.

Elinkeinoministerit käsittelevät seuraavia asioita:

- elinkeinoportaali pohjoismaisia pienyrityksiä varten
- tehokkaat pohjoismaiset riskipääomamarkkinat
- toimintasuunnitelma yhteistyön lisäämiseksi rakennustuote- ja rakennusalalla
- EU:n yhtiöoikeudellisten direktiivien täytäntöönpano
- mittalaitteiden valvonnan pohjoismainen harmonisointi.

Pohjoismaisten pienyritysten tiedonsaanti helpottuu

Luettelossa pohjoismaisen elinkeinoelämän konkreettisista rajaesteistä korostettiin muun muassa, että erityisesti pienten yritysten on vaikea löytää koottua tietoa yritystoiminnasta muissa Pohjoismaissa. Siksi Pohjoismaiden elinkeinoministerit ovat ehdottaneet pohjoismaisille yhteistyöministerieille Haloo Pohjola tietopalvelun täydentämistä elinkeinoportaalilla.

TULOS

Pienyrityksille suunnatun tiedotuksen tehostamiseksi on nyt perustettu elinkeinoportaali, joka avataan lokakuun 2005 lopussa Reykjavikissa, Islannissa. Portaali on verkko-osoitteessa www.hallonorden.org. Se sisältää linkit niille tärkeille kansallisille verkkosivuille, joilta pienyritykset löytävät tietoja toiminnan aloittamisesta muissa Pohjoismaissa, yhteistyöstä muiden Pohjoismaiden tai pohjoismaisten yritysten kanssa ja henkilöstön palkkaamisesta muista Pohjoismaista. Kaikki tiedot on esitetty helppotajuisesti ja havainnollisesti, mikä hyödyttää erityisesti pienyrityksiä.

Mahdollisuuksia riskipääoman saantiin muista Pohjoismaista parannetaan

Mahdollisuuksia saada käyttöön riskipääomaa yli valtionrajojen on lisättävä, ja siksi on poistettava esteet vapaalta markkinoiden muodostumiselta. Tämä on perusedellytys hyvin toimiville pohjoismaisille riskipääomamarkkinoille. Siksi Pohjoismaiden elinkeinoministerit ovat ryhtyneet selvittämään mahdollisuuksia

1. muuttaa julkisia riskipääomasijoittajia koskevia säädöksiin ja määräyksiin perustuvia rajoituksia siten, että investoiminen toiseen maahan on mahdollista,
2. tarkistaa kaksinkertaista verotusta, jonka vuoksi riskipääomasijoittaja joutuu maksamaan veroa sekä sijoitusmaassa että kotimaassaan.

TULOS

On vielä ennen aikaista arvioida konkreettisia tuloksia työstä pohjoismaisten riskipääomamarkkinoiden luomiseksi. Tämä työ on kuitenkin käynnistetty, ja kuluvan vuoden loppuun mennessä saadaan tarkempi kuva siitä, onko yhteispohjoismaisille riskipääomamarkkinoille toimintaedellytyksiä.

Pohjoismaiden rakennusmarkkinat on kehitettävä kotimarkkinoiksi

Pohjoismaiden rakennusmarkkinat on voitava kehittää yhteisiksi kotimarkkinoiksi, joilla sekä toiminnan harjoittajia (työntekijöitä ja urakoitsijoita) että rakennustuotteita on saatavilla kaikissa Pohjoismaissa yhtäläisin ehdoin. Rakennusalan kilpailun tehostamiseksi on laadittu toimintasuunnitelma, jossa esitetään neljä konkreettista hanketta Pohjoismaiden, Baltian maiden ja Puolan välisen kaupankäynnin helpottamiseksi, ("Action plan for increased exchange in the building sector between countries in the Baltic Sea region"). Pitkän aikavälin tavoitteena on poistaa kaupan esteitä. Toimintasuunnitelman hankkeissa keskitytään joihinkin merkittävimpiin esteisiin, jotka haittaavat rakennustuotteiden ja rakennustoiminnan harjoittajien vapaata liikkuvuutta maiden välillä.

TULOKSET

Yhteispohjoismaisten rakennustuote- ja rakennusmarkkinoiden kehittäminen ei käy nopeasti. Osasta hankkeita saataneen kuitenkin ensimmäiset tulokset vuoden 2006 kuluessa. Jo vuoden 2005 aikana saadaan tilannekatsaus työstä.

EU:n yhtiöoikeudellisten direktiivien täytäntöönpanon pohjoismaista yhteensovittamista vahvistetaan

EU:n asetus eurooppayhtiöistä on merkittävä askel kohti valtakunnanrajat ylittävän yritystoiminnan helpottamista. Tarpeettomien rajaesteiden välttämiseksi on kuitenkin jo nyt pyrittävä paneemaan tämä asetus täytäntöön samalla tavoin kaikissa Pohjoismaissa. Siksi Pohjoismaiden elinkeinoministerit ovat asettaneet työryhmän pohtimaan ensisijaisesti EU:n piirissä tehtyjä aloitteita. Työryhmä kokoontuu kahdesti vuodessa.

TULOS

Työryhmä, joka on asetettu selvittämään eurooppayhtiöistä annetun EU:n asetuksen täytäntöönpanoa, on toistaiseksi keskittynyt muutettuun ensimmäiseen yhtiöoikeudelliseen direktiiviin yhtiötietojen julkistamisesta, osakeyhtiöiden pääoman säilyttämistä ja muuttamista koskevan toisen yhtiöoikeudellisen direktiivin ehdotuihin muutoksiin, rajat ylittäviä sulautumia koskevaan kymmenenteen yhtiöoikeudelliseen direktiiviin, yritysostotarjouksia koskevaan kolmanteentoista yhtiöoikeudelliseen direktiiviin, ehdotettuun neljänteentoista yhtiöoikeudelliseen direktiiviin yhtiön kotipaikan siirrosta jäsenvaltiosta toiseen sekä uutta eurooppalaista osuuskuntamuotoa, eurooppaosuuskuntaa, koskevan asetuksen lopulliseen saattamiseen osaksi kansallista lainsäädäntöä. Lisäksi on keskusteltu eurooppalaisista osakeyhtiöistä eli eurooppayhtiöistä annetun asetuksen täytäntöönpanoa. Ryhmä voi keskustella myös suositusten saattamisesta osaksi kansallisia määräyksiä. Parhaillaan ajankohtaisia ovat suositukset johdon palkkioista ja riippumattomuudesta suhteessa *corporate governanceen*.

Mittalaitteiden valvonnan pohjoismainen yhteensovittaminen

Pohjoismaat noudattavat keskenään erilaisia kansallisia määräyksiä esimerkiksi mittalaitteiden säätö- ja testausmenetelmien hyväksymisessä. Pohjoismaissa tuotetaan runsaasti mittalaitteita, kuten vaakoja ja lämpöenergia-, kaasu- ja vesimittareita, minkä vuoksi on tärkeää varmistaa alan määräysten pohjoismainen yhteensovittaminen. Tämä yhteensovittaminen tapahtuu pohjoismaisten elinkeinoministerien toimeksiannosta EU:n mittalaitedirektiivin (MID) perusteella, minkä lisäksi on asetettu työryhmä selvittämään mittalaitedirektiivin täytäntöönpanoa sekä mahdollisuuksia harmonisoida niitä alueita, joilla eri mailla on vapausasteita.

TULOS

EU:n mittalaitedirektiivin täytäntöönpanon pohjoismainen yhteensovittaminen tapahtuu lakisääteisen mittaustoiminnan pohjoismaisessa virkamiestyöryhmässä, joka on pitänyt useita kokouksia. Ryhmä on tehnyt vertailevan analyysin eri maiden määräyksistä todeten, että harmonisointi näyttää olevan mahdollista useilla aloilla. Lopullisten määräysten odotetaan valmistuvan vuonna 2006.

Elinkeinoelämän rajaesteet

Pohjoismaiden elinkeinoministerit teetivät vuonna 2003 selvityksen pohjoismaista elinkeinoelämää haittaavista konkreettisista esteistä. Tältä pohjalta Pohjoismainen innovaatiokeskus laati elinkeinoelämän rajaesteiden luettelon (“Grensehindere for næringslivet i Norden”). Luettelossa käsitellyt lukuisat konkreettiset esteet eivät kuuluneet pohjoismaisten elinkeinoministerien vastuualueeseen, ja tämän vuoksi tein ehdotukseni niiden poistamiseksi Pohjoismaiden ministerineuvoston puheenjohtajina toimiville vastuullisille tanskalaisminstereille.

Vuonna 2005 on tehty seuraavat ehdotukset:

Yhteispohjoismaiset vaatimukset lääkevalmisteiden merkinnöille

Pohjoismainen innovaatiokeskus on todennut, että jokainen Pohjoismaa käyttää omia lääkeviranomaisiaan ja omaa elintarvikevalvontaansa sellaisten lääkevalmisteiden hyväksymiseen, joiden hyväksyntä ei ole voimassa muissa Pohjoismaissa. Harmonisointia ajatellen on pyrittävä yhteispohjoismaisiin hyväksyntä- ja merkintävaatimuksiin.

TULOS

Lääkesektorilla EU-oikeudella on suuri merkitys, koska lääkkeiden laatua ja turvallisuutta säännellään paljolti EU:n määräyksin, joita sovelletaan niin EU:n jäsenvaltioissa kuin ETA-sopimuksen perusteella Norjassa ja Islannissakin. Siksi on katsottu tarkoituksenmukaisimmaksi jatkaa lääkkeiden pohjoismaisten hyväksyntä- ja markkinointivaatimusten harmonisointia juuri lääkesektorin jatkuvan EU-yhteistyön puitteissa.

Ympäristömerkkejä koskevat yhteispohjoismaiset määräykset

Luettelossa elinkeinoelämän rajaesteistä tuodaan esiin, että eri Pohjoismaiden noudattamat erilaiset vapaaehtoiset ympäristömerkintäjärjestelmät haittaavat sekä kuluttajia että tuottajia. Lisäksi arvioitiin, että yhteispohjoismaisen sertifiointin käyttöönotto “suurentaisi” ympäristömerkkiä, mikä taas vahvistaisi vientiä. Tämän perusteella ehdotin virkamiestyöryhmän perustamista selvittämään asiaa tarkemmin ja kartoittamaan eri Pohjoismaiden merkintäjärjestelmät ja sertifiointivaatimukset sekä tämän jälkeen harkitsemaan yhteispohjoismaisia merkintäjärjestelmiä tai eri maiden sertifiointijärjestelmien vastavuoroista hyväksyntää.

TULOS

Pohjoismaat ja Baltian maat toteuttivat yhteisen markkinahankkeen tarkoituksena kartoittaa pohjoismaisten ja balttilaisten viennin harjoittajien ehdotuksia niiden ongelmien ratkaisemiseksi, joita ne kohtaavat viennissä muihin Pohjoismaihin ja Baltian maihin. Hankkeeseen osallistui kaikkien Pohjoismaiden ja Baltian maiden edustajia, ja työ saatiin päätökseen kesäkuussa 2005. Tuolloin julkaistiin raportti, jossa tuodaan esiin muun muassa seuraavat mahdollisuudet poistaa koettuja esteitä: 1) Perustetaan yhteinen määräysten ja sertifiointinettelyjen tietojärjestelmä, ja 2) edistetään samanaikaisesti sekä EU:n logon että kansallisten logojen käyttöä. Ajatusta pohjoismaisesta ympäristömerkistä ei pidetä tarkoituksenmukaisena ratkaisuna kaupanesteongelmiin yhä globalisoituvilla ekologisten elintarvikkeiden markkinoilla. Sitä vastoin yhteiseurooppalainen ympäristömerkki nähdään ratkaisuna EU-markkinoiden – myös Pohjoismaiden ja Baltian markkinoiden – kaupan ongelmiin.

Selvitys Pohjoismaiden julkisten hankintamarkkinoiden mahdollisuuksista

Liian harvat pohjoismaiset yritykset tekevät tarjouksia Pohjoismaiden julkisten hankintojen tarjouskilpailuissa. Tämän vuoksi ehdotin, että syitä näiden tarjousten vähäisyyteen selvitettäisiin tarkemmin. Puheenjohtajamaa Tanskan talous- ja elinkeinoministeriö on kuitenkin torjunut ehdotuksen julkisten hankintojen yhteispohjoismaisista markkinoista sillä perusteella, että EU:n pii-rissä on jo toteutettu julkisia hankintoja koskevien direktiivien perusteellinen uudistus. Samanaikaisesti on jo otettu käyttöön eurooppalainen julkisten hankintojen verkko foorumiksi rajat ylittävää toimintaa koskevien kokemusten vaihdolle ja konfliktien ratkaisulle. Kaikki Pohjoismaat ovat mukana verkossa. Lisäksi tarjouksista vastaavat Pohjoismaiden viranomaiset toimivat jatkuvasti tiiviissä yhteistyössä ja kokoontuvat kerran tai kahdesti vuodessa pohtimaan ajankohtaisia ongelmia ja tarjoustoiminnan kehittymistä.

TULOS

Koska käytössä on jo eurooppalainen julkisten hankintojen verkko, johon kaikki Pohjoismaat osallistuvat, ei pidetä tarkoituksenmukaisena luoda erillistä pohjoismaista ratkaisua tälle alalle.

Yritysten toiminnan yli- ja alijäämien siirto Pohjoismaasta toiseen

Nykyisin yrityksillä ei ole paljoakaan mahdollisuuksia siirtää toimintansa yli- ja alijäämiä Pohjoismaasta toiseen. Valtiovarainministerit ovat käsitelleet tätä ongelmaa, mutta eivät ole pitäneet mahdollisena ottaa Pohjoismaiden

tasolla käyttöön määräyksiä yli- ja alijäämien siirrosta maasta toiseen. Lisäksi pohjoismaiset elinkeinoministerit ovat päättäneet odottaa asiassa EU-tason ratkaisua ennen kuin on otetaan kantaa vastaavan yhteistyön käynnistämiseen Pohjoismaissa.

TULOS

Erityisiä pohjoismaisia määräyksiä yli- ja alijäämien siirrosta ei ole odotettavissa. Tämä on kuitenkin yksi niistä kysymyksistä, joita käsitellään aikanaan EU-direktiivien yhteispohjoismaisen täytäntöönpanon yhteydessä.

Pienyrityksiltä on poistettava tilintarkastusvelvollisuus

Pohjoismaissa, toisin kuin muissa Euroopan maissa, pienyrityksiä koskee tilintarkastusvelvollisuus. Tämä aiheuttaa luonnollisesti huomattavia kuluja – tanskalaisyriyten osalta vuosittain noin 1,4 miljardia Tanskan kruunua. Kyse on alle 50 työntekijän yrityksistä, alle 29 miljoonan kruunun taseista ja alle 58 miljoonan kruunun nettoliiketoimintavaihdosta. Pienyritysten tilintarkastusvelvollisuus on mukautettava muiden EU-jäsenvaltioiden yleisiin määräyksiin. Siksi ehdotin puheenjohtajamaa Tanskalle, että otettaisiin käsiteltäväksi ehdotus tilintarkastusvelvollisuuden poistamiseksi pienyrityksiltä.

TULOS

Pohjoismaisen tason jatkotyöskentelyä varten odotetaan parhaillaan kansallisia käsittelyjä useissa Pohjoismaissa, muun muassa Tanskassa ja Ruotsissa, joissa määräysten yksinkertaistaminen ja hallinnollisten rasitteiden poistaminen on asetettu tärkeälle sijalle.

Elintarvikesektori

Yhteiset markkinat ja standardit palonsammuttimille ja ensiaputarvikkeille

Pohjoismaissa ei toistaiseksi ole yhteisiä standardeja palonsammuttimille ja ensiaputarvikkeille. Siksi olen ehdottanut yhteisten markkinoiden ja standardien luomista näille aloille.

TULOS

Ehdotus on toimitettu puheenjohtajamaa Tanskalle, ja sitä käsitellään parhaillaan. Ehdotus edellyttää ensi vaiheessa puheenjohtajamaa Tanskan sektorienvälistä käsittelyä.

Elintarvike- ja eläinlääkintäsektorien esteet on vältettävä

Elintarvikesektorilla esiintyy usein rajaesteitä erityisesti käytäessä kauppaa Pohjoismaiden välillä. Näiden rajaesteiden konkreettista laajuutta ei kuitenkaan toistaiseksi ole tiedetty. Siksi kaikkien Pohjoismaiden elintarvike- ja eläinlääkintäsektoreilla on käynnistetty kansallinen selvitys, jossa kukin maa on kääntynyt omien yhteysorganisaatioidensa puoleen tutkiakseen, mitä rajaesteitä kyseiset sektorit kohtaavat kaupassaan Pohjoismaiden välillä, ja mitä esteitä organisaatiot esittävät käsiteltäväksi pohjoismaisessa yhteistyössä.

TULOS

Pohjoismaiden elintarvikekaupan konkreettisten esteiden selvittämiseksi on tehty laajaa ja järjestelmällistä työtä. Selvityksen perusteella voidaan päätellä, että Pohjoismaiden välisessä elintarvike- ja eläinlääkintäsektorien kaupassa esiintyy tosiasiallisesti hyvin vähän rajaesteongelmia. Tämä johtuu osaksi siitä, että elintarvikelainsäädäntö on varsin suurelta osin harmonisoitu Euroopan unionin ja Euroopan talousalueen puitteissa, ja osaksi siitä, että Pohjoismaat tekevät jo nyt uuden lainsäädännön täytäntöönpanoon liittyvää yhteistyötä elintarvikeasiain virkamieskomiteassa ja erilaisissa verkostoissa. Lisäksi EU:ssa on tehtävä ennakoilmoitus uuden kansallisen lainsäädännön valmistelusta elintarvike- ja eläinlääkintäsektoreilla. On myönteistä, että Pohjoismaat tekevät mahdollisimman paljon elintarvike-yhteistyötä rajaesteiden torjumiseksi.

Alueelliset rajaesteet

Lemmikkieläinten kuljettaminen kauttakulkumatkoilla Ruotsin kautta Bornholmiin helpottunut

Matkustajien on ollut vaikeaa kuljettaa mukanaan lemmikkieläimiä matkustaessaan Ruotsin kautta Bornholmiin ja sieltä pois. Tanskan ja Ruotsin hallitusten väliset intensiiviset neuvottelut ovat nyt tuottaneet myönteisen tuloksen. Tavoitteena on ollut, että voimassa olevassa sopimuksessa, joka koskee kauttakulkumatkoja Ruotsin kautta Bornholmiin, sallittaisiin lemmikkieläinten kuljettaminen mukana paitsi automatkoilla, kuten tähän asti, myös linja-auto- ja junamatkoilla. Tämä tavoite onkin saavutettu, ja lisäksi yleisöpalveluja on parannettu siten, että muun muassa lomakkeita voi täyttää Internetissä, mikä helpottaa kansalaisten elämää.

TULOS

Ruotsin viranomaiset ovat hyväksyneet lemmikkieläinten kuljettamisen kauttakulkumatkoilla paitsi autossa, kuten tähän asti, myös linja-autossa ja junassa. Tiedot uusista määräyksistä on julkaistu Tanskan elintarvikeviraston Fødevarestyrelsenin kotisivuilla. Ruotsin uudet määräykset tulivat voimaan 15. kesäkuuta 2005.

Metsästys- ja kilpailuaseiden kuljettaminen kauttakulkumatkoilla Ruotsissa helpottuu

Tällä hetkellä Bornholmiin ja sieltä pois Ruotsin kautta matkustavat voivat kuljettaa mukanaan metsästys- ja kilpailuaseita vain, jos heillä on Ruotsin viranomaisten myöntämä kauttakuljetuslupa. Tavoitteena on saada aikaan järjestelmä, joka mahdollistaa aseiden kuljettamisen mukana ilman Ruotsin viranomaisten lupaa. Uudistuksen odo-

tetaan tulevan voimaan alkuvuodesta 2006, sillä tarvittava lainmuutos hyväksyttäneen Ruotsissa tuolloin.

TULOS

Jotta tilanteeseen saataisiin muutos, on Ruotsin lainsäädäntöä muutettava siten, että aseita saa kuljettaa mukana kauttakulkumatkoilla ilman Ruotsin viranomaisten lupaa. Muutos hyväksyttäneen alkuvuodesta 2006.

Perävaunuyhdistelmien uudet pituusmääräykset

Pohjoismaat soveltavat erilaisia määräyksiä perävaunuyhdistelmien pituuksista. Ruotsissa ja Suomessa perävaunuyhdistelmän suurin sallittu pituus on joillakin hyvätasoisilla teillä 25,5 metriä, kun se Tanskassa on 18,75 metriä. Jos Tanska muuttaa perävaunuyhdistelmien pituutta koskevat määräykset Ruotsin ja Suomen määräyksiä vastaaviksi, Pohjoismaiden sisäinen liikkuvuus kasvaa ja kilpailu vilkastuu. Norja on ilmoittanut, ettei se aio harmonisoida perävaunuyhdistelmien mittoja koskevia määräyksiään.

TULOS

Tanskassa käynnistetään vuonna 2005 suppea kokeilujärjestelmä rajatulla Kastrup Cargo Centeristä Ruotsiin johtavalla tieosuudella. Lisäksi harkitaan mahdollisuutta sisällyttää kokeilujärjestelmään myös lauttasatamat, joista on yhteys Ruotsiin.

Tullausta Ruotsin ja Norjan rajalla joustavoitetaan

Ruotsin ja Norjan rajalla on tähän asti esiintynyt joitakin käytännön ongelmia, jotka liittyvät tullaukseen, tullimaksuihin ja maksuihin koneiden väliaikai-

sesta maahantuonnista. Ruotsi ja Norja ovat työskennelleet intensiivisesti näiden ongelmien ratkaisemiseksi. Huhtikuussa 2005 pidettiin rajaseminaari, johon ministerit, rajakomiteat, tietopalvelut, erityisesti tulli- ja arvonlisäverokysymysten asiantuntijat sekä yritykset kokoontuivat pohtimaan, miten ongelmat saataisiin parhaiten ratkaistuksi.

TULOS

Ruotsin ja Norjan rajalla on nyt päästy konkreettisiin ratkaisuihin, jotka helpottavat elinkeinotoimintaa rajan yli. Koneiden väliaikaisesta maahantuonnista perittäviä maksuja alennetaan. Rajalla tapahtuvaa tullausta ja tullimaksujen kantamista on joustavoitettu siten, että suuri osa toiminnoista voidaan hoitaa etukäteen Internetissä. Näin saadaan ratkaistuksi monia käytännön ongelmia, jotka ovat haitanneet varsinkin elinkeinoelämää.

Kielyhteistyö

On annettava selvät määräykset siitä, milloin viranomaiskontakteissa voi käyttää muita pohjoismaisia kieliä kuin viranomaisen kieltä

Kansalaiset ja viranomaiset ovat ajoittain epävarmoja oikeudestaan käyttää omaa kieltään asioidessaan toisen Pohjoismaan viranomaisten kanssa. Tätä kysymystä on myös käsitelty kauan, ja parhaillaan siitä on tekeillä oikeudellinen selvitys, jossa otetaan kantaa seuraaviin vaihtoehtoihin ja niiden toteuttamistapaan:

1. pohjoismaista kielisopimusta muutetaan niiltä osin, jotka katsotaan vanhentuneiksi,
2. kielisopimus uudistetaan kokonaan, ja
3. kielisopimus kumotaan, korvataan julistuksella ja sisällytetään pohjoismaiseen kielipolitiikkaan. Lisäksi otetaan kantaa tarpeeseen sisällyttää pohjoismaiset viittomakielet pohjoismaiseen kielisopimukseen.

TULOS

On vielä ennen aikaista arvioida hankkeen tuloksia, sillä loppuraportin on määrä valmistua vuonna 2006. Tämän jälkeen toteutetaan tiedotustoimia kielisopimusta koskevan tiedon levittämiseksi.

Islantilainen nimiperinne – parantuneet mahdollisuudet Ruotsissa ja Tanskassa

Islantilainen nimiperinne perustuu siihen, että lapselle annetaan nimi isänsä mukaan lisäämällä isän nimeen dottir- tai son-pääte. On konkreettisia esimerkkejä siitä, että muiden

Pohjoismaiden viranomaiset ovat evänneet vanhempien anomuksia islantilaisien nimien rekisteröinnistä lapsilleen.

TULOS

Ruotsin lainsäädäntöä muutettiin vuonna 2004 siten, että lapselle voidaan nyt antaa myös islantilaisen nimiperinteen mukainen nimi. Tanskassa on vuonna 2005 säädetty uusi nimilaki, joka sekin tekee Tanskassa asuville islantilaisille mahdolliseksi antaa lapsilleen nimiä islantilaista nimiperinnettä noudattaen.

Aiotko muuttaa, opiskella tai työskennellä Pohjoismaissa?

Apunasi on pohjoismainen neuvontapalvelu Haloo Pohjola.

 norden
Pohjoismaiden ministerineuvosto

www.HalloNorden.org

Haloo Pohjola!
Halló Norðurlönd!
Hallo Norden!
Hallå Norden!

Pohjoismainen yhteistyö

Pohjoismainen yhteistyö on maailman vanhimpia ja kattavimpia alueellisen yhteistyön malleja. Siihen osallistuvat Islanti, Norja, Ruotsi, Suomi ja Tanska sekä Ahvenanmaan, Färsaarten ja Grönlannin itsehallintoalueet. Yhteistyö vahvistaa Pohjoismaiden yhteenkuuluvuutta unohtamatta maiden välisiä yhtäläisyyksiä ja kansallisia erityispiirteitä. Lisäksi se parantaa naapurussuhteita ja mahdollisuuksia pohjoismaiseen edunvalvontaan kansainvälisissä yhteyksissä.

Pohjoismainen yhteistyö sai viralliset puitteet vuonna 1952, jolloin Pohjoismaiden neuvosto perustettiin maiden parlamenttien ja hallitusten yhteistyöelimeksi. Vuonna 1962 Pohjoismaat allekirjoittivat Helsingin sopimuksen, joka on edelleenkin pohjoismaisen yhteistyön kulmakivi. Vuonna 1971 perustettiin Pohjoismaiden ministerineuvosto, joka on viiden Pohjoismaan sekä kolmen itsehallintoalueen hallitusten välinen yhteistyöelin.

pohjola

Pohjoismaiden ministerineuvosto

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
www.norden.org

